

ÜLESANDED

KAKS PROBLEEMI, TUHAT LAHENDUST...?

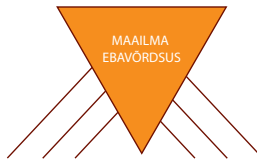
Vanuserühm: 4.–12. klass

Analüüsitakse probleemi, mis on osaliselt põhjustanud maailma ebavõrdse olukorra ning mis seda siiani taastoodab ehk maailmakaubandus kui koloniaalajastu pärand.

A) Probleempüramiid

Esimene harjutus tutvustab maailmas valitsevat ebavõrdsust ning selgitab välja õpilaste arvamused ebavõrdsuse põhjustest.

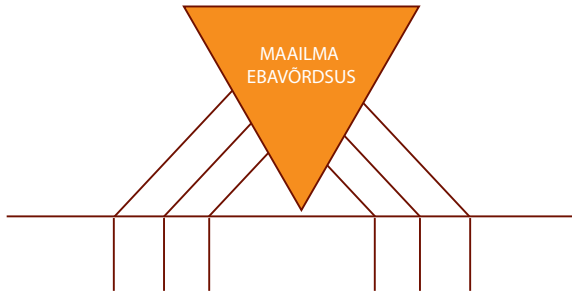
Tahvlile joonistatakse kolmnurk (joonis 1) ning õpetaja viib läbi ajurünnaku teemal: Mis toetab seda ebavõrdsuse situatsiooni? Iga vastusega joonistab õpetaja kolmnurka toetava joone. Kõik põhjused, mis kolmnurka püsti hoiavad, kirjutatakse tahvlile. Tegevus jätkub, kuni kolmnurk on „stabiilne” ehk ei ole enam võimalust, et ta ümber kukuks.

Joonis 1

Arutelu

- Mis on sellise olukorra lahenduseks?
- Iga maailma ebavõrdsust toetavale põhjusele leitakse lahendus, mis lisatakse tahvlile olevale joonisele, nii et tulemuseks on sarnane pilt nagu joonisel 2.

Joonis 2

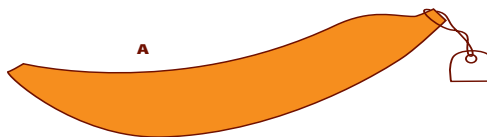
B) Ebavõrdne jaotus

See harjutus selgitab toodete hinna kujunemist ja seda, kuidas tooted jõuavad tootjatelt tarbijateni.

KODUTÖÖ

Õpilased vaatavad poes värskete puuviljade hinda ja päritolumaad.

Klassiruumis analüüsitakse nende andmete põhjal toodete teekonda põllult poeletile. Iga teekonna lõik, mille toode läbib, tõstab toote hinda. Toote hinda mõjutavad põllumehed, valmistajad, transporttöölised, impordi ja ekspordi vahendajad jne. Õpilastest moodustatakse kuus gruppi. Iga grupp saab ühe joonistatud banaani.

Joonis 3

Iga grupp esindab üht lüli toote teekonnal põllult poeetile:

Põllumehed: vastutavad põllumajandusliku töö eest

Laohoidjad: ladustavad saagi oma lattu

Jaemüüja: omab otsemüügi poodi

Ekspordikompanii: ostab banaanid kaubalaost ja transpordib need riigi suurde sadamasse, et need hulgemüüjale edasi müüa

Impordikompanii: ostab banaanid ekspordikompaniilt ära ja transpordib need teistesse riikidesse, et suurtes marketites maha müüa

Hulgemüüja: ostab banaanid suurtelt ekspordifirmadelt ning müüb need edasi jaemüüjiga tegelevatele firmadele

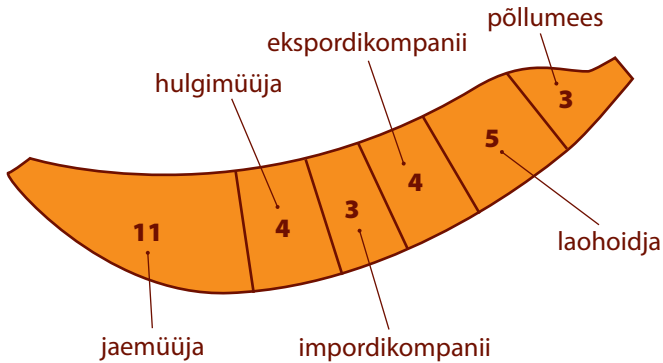
Gruppidele öeldakse, et ühe banaani hind on 30 senti ning igaüks peab leidma summa, mille nad soovivad oma töö eest saada, olgu see siis kasvatamise eest või ostu- ja müügihinna vahest saadud tulust. Iga grupp teeb oma soovi teatavaks ning see kirjutatakse tabelisse (joonis 4) ning leitakse kõigi osalejate soovide liitmisel summa ehk soovitud banaani hind.

Enamasti on soovitud tulu summa suurem kui banaani hind. Banaani lõplik müügihind ei saa aga olla kõrgem kui 30 senti ning seepärast peavad grupid hakkama läbirääkimisi pidama ning selgitama oma töö iseloomu ning põhjendama, miks nad soovivad just eelnimetatud summat oma töö eest saada. Samuti püütakse leida grupp, kes on selgelt ülemakstud. Seejärel määrab iga grupp uue hinna.

Enamasti ületab ka teisel ning isegi kolmandal nõupidamiste ringil hind etteantud 30 senti. Läbirääkimistel võib kasutada omavahelisi liite, ähvardada streikidega, ka ostmatajätmise või nõudluse vähendamisega jne. Kui kolmanda ringi hinnapakkumised on tehtud, avaldatakse reaalne olukord, mis maailmas valitseb (joonis 5).

põllumehed	laotöötajad	eksport	import	hulgemüük	jaemüük	Kokku

Joonis 4. Banaani hind sentides igas lõigus, mida toode läbib

Joonis 5. Banaani tegelik hind sentides igas lõigus, mida toode läbib

Arutelu

- Tunnete analüüs: kuidas õpilased end tundsid? Kas keegi tundis end ekspluateerituna? Millal? Kas teised grupid tekitasid tüli? Kuidas õpilased end tundsid, kui teised grupid nõudsid neilt hinna langetamist?
- Tegevuse analüüs: kuidas hinnatakse läbirääkimiste protsessi? Kas kõik grupid said sõna? Kas oli sarnaste vaadetega/nõudmistega grappe? Kas oli grappe, kes mingil tingimusel ei olnud nõus oma hinnasoovi langetama? Kas õhkkond oli pingeline või rahulik?
- Kokkuvõte: kas tegelik kasumijaotus on õiglane? Kas Põhjas ja Lõunas makstakse töö eest võrdselt? Mis on rahvusvahelise kaubanduse roll antud ülesandes? Kui Lõunas makstaks kõrgemat hinda toodete eest, kas Põhja elatustase langeks? Kes on suurimad kasusaajad ebavõrdselt kasumijaotusest?

Allikas: Colectivo por la no violencia